



Brüssel, 4.2.2019
COM(2019) 39 final

2019/0018 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

**seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel EMP ühiskomitees EMP lepingu
IX lisa („Finantsteenused“) muutmise küsimuses**

**[Kapitalinõuete määrus (EL) nr 575/2013 ja direktiiv 2013/36/EL (kapitalinõuete
direktiivi IV pakett)]**

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

EMP ühiskomitee otsuse eelnõu (mis on lisatud nõukogu otsuse ettepanekule) eesmärk on muuta EMP lepingu IX lisa „Finantsteenused“, et inkorporeerida EMP lepingusse kapitalinõuete määrus (EL) nr 575/2013 ja direktiiv 2013/36/EL¹.

Lisatud EMP ühiskomitee otsuse eelnõus tehtud kohandusi ei saa pidada pelgalt tehnilisteks kohandusteks nõukogu määruse nr 2894/94 tähenduses. Seetõttu võtab liidu seisukoha vastu nõukogu.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate sätetega**

Eelnõuna lisatud EMP ühiskomitee otsusega laiendatakse kehtivat ELi poliitikat EMP EFTA riikidele (Norra, Island ja Liechtenstein).

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

ELi õigustiku laiendamine EMP EFTA riikidele, mis toimub õigustiku EMP lepingusse inkorporeerimise teel, viiakse ellu vastavalt kõnealuse lepingu eesmärkidele ja põhimõtetele ning selle eesmärk on luua dünaamiline ja ühtne Euroopa Majanduspiirkond, mis põhineb ühistel õigusnormidel ja võrdsetel konkurentsitingimustel.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

EMP lepingusse inkorporeeritavad õigusaktid on koostatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 114 alusel.

EMP lepingu rakendamise korda käsitleva nõukogu määruse (EÜ) nr 2894/94 artikli 1 lõikega 3 on ette nähtud, et nõukogu määrab komisjoni ettepanekul kindlaks seisukoha, mis tuleb liidu nimel EMP ühiskomitee otsuste suhtes võtta.

Euroopa välisteenistus ja komisjoni talitused esitavad nõukogule EMP ühiskomitee otsuste eelnõu, et nõukogu võtaks selle vastu kui liidu seisukoha. Euroopa välisteenistus loodab, et ta saab need EMP ühiskomitees esitada esimesel võimalusel.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Ettepanek on subsidiaarsuse põhimõttega kooskõlas alljärgneval põhjusel.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013 krediidasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta, parandatud väljaannetes ELT L 208, 2.8.2013, lk 68 ja ELT L 321, 30.11.2013, lk 6. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL, mis käsitleb krediidasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediidasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ, parandatud väljaandes ELT L 208, 2.8.2013, lk 73.

Käesoleva ettepaneku eesmärki – tagada siseturu ühtsus – ei ole võimalik piisavalt saavutada üksnes liikmesriikide tasandil ning meetme toime tõttu on eesmärk paremini saavutatav liidu tasandil.

ELi õigustik inkorporeeritakse EMP lepingusse vastavalt nõukogu 28. novembri 1994. aasta määrusele (EÜ) nr 2894/94 (Euroopa Majanduspiirkonna lepingu rakendamise korra kohta), milles kinnitatakse kasutatud lähenemisviisi.

- **Proportsionaalsus**

Proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev ettepanek nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

- **Vahendi valik**

Kooskõlas EMP lepingu artikliga 98 on valitud vahend EMP ühiskomitee otsus. EMP ühiskomitee tagab EMP lepingu tulemusliku rakendamise ja toimimise. Selleks võtab ta EMP lepingus sätestatud juhtudel vastu otsuseid.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

Ei kohaldata

4. MÕJU EELARVELE

Eespool nimetatud määruse EMP lepingusse inkorporeerimine ei tohiks eelarvet mõjutada.

5. MUU TEAVE

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Mitteresidendist potentsiaalsete omandajate usaldatavusnõuete täitmise järelevalve (ühiskomitee otsuse juurde kuuluv ühisdeklaratsioon), mis on seotud direktiiviga 2013/36/EL

EMP lepingu eesmärk ei ole põhimõtteliselt reguleerida lepinguosaliste suhteid kolmandate riikidega (vt eelkõige EMP lepingu preambuli põhjendus 16). EMP lepingus ei sätestata kapitalivoogude liberaliseerimist ega anta mitteresidentidele asutamisvabaduse või äriühingute kapitalis osalemisega seotud õigusi (vt EMP lepingu artiklid 31 ja 34, 40 ja 124).

Ühiskomitee otsuse juurde kuuluv ühisdeklaratsioonis sätestatakse seega, et lepinguosalistel jagavad seisukohta, et direktiivi 2013/36/EL inkorporeerimine EMP lepingusse ei piira välismaiste otseinvesteeringute julgeoleku või avaliku korra kaalutlustel teostatud kontrolle käsitlevate siseriiklike eeskirjade üldist kohaldamist.

Teatavate Islandi avalik-õiguslike krediidasutuste kohaldamisalast väljajätmine (direktiiviga 2013/36/EL seotud kohandus e)

Kapitalinõuete direktiivi IV paketi artikli 2 lõikega 5 jäetakse teatavad avaliku sektori asutused direktiivi kohaldamisalast välja. Selle sätte kohaselt jäetakse kapitalinõuete direktiivi IV paketi kohaldamisalast välja kolm Islandi institutsiooni.

Byggðastofnun (Islandi regionaalarengu instituut) on Islandi riigile kuuluv sõltumatu asutus. Selle peamine ülesanne on aidata valitsuse piirkondlike strateegiate rakendamise kaudu kaasa piirkondlikule arengule. Instituudi tegevuse eesmärk on tugevdada asundusi maapiirkondades, toetades mitmekesise majandusliku baasiga elujõulisi ja pikaajalisi projekte. Instituut toetab ja

tugevdab kohalikku arengut, pakkudes krediiti ja muus rahalises vormis toetusi, et parandada majandus- ja elamistingimusi, eelkõige rahvastikukao ohus olevates piirkondades. Instituut pakub ettevõtjatele, üksikisikutele ja omavalitsustele tingimuste alusel täiendavat rahalist toetust laenude kaudu, mis võimaldavad neil osaleda üldises majanduslikus arengus ja ergutada innovatsiooni. Islandi riik tagab instituudi kohustused. *Íbúðalánasjóður* on *Byggingarsjóðir ríkisins* õigusjärglane, mis jäeti kooskõlas EMP lepingu IX lisa punkti 14 alapunktiga a direktiivi 2006/48/EÜ kohaldamisalast välja.

Lánasjóður sveitarfélaga ohf. on eriotstarbeline krediidasutus. Selle krediidasutuse omandiõigus võib seaduse kohaselt kuuluda ainult kohalikele omavalitsustele (praegu kuulub omandiõigus 75 omavalitsusele). Krediidasutuse otstarve piirduv seaduse kohaselt omavalitsustele ja neile täielikult kuuluvatele allasutustele krediidi andmisega, ning seda ainult ulatusliku majandusliku tähendusega investeringuteks. Krediidasutus on oma olemuselt samasugune nagu *KommuneKredit* Taanis, mis on artikli 2 lõike 5 punkti 5 kohaselt kapitalinõuete direktiivi IV paketi kohaldamisalast välja jäetud.

Kolmandate riikide filiaalide võrdne kohtlemine ja koostöö kolmandate riikide ametiasutustega (direktiiviga 2013/36/EL seotud kohandused g ja h)

Kapitalinõuete direktiivi IV paketi artikli 47 lõike 3 kohaselt on Euroopa Liidule antud pädevus sõlmida kolmandate riikidega kokkuleppeid, millega võimaldatakse nende krediidasutuste filiaalidele liidu territooriumil samasugune kohtlemine.

EMP kontekstis lepivad lepinguosalisel kokku, et EMP lepingu eesmärk ei ole põhimõtteliselt reguleerida nende suhteid kolmandate riikidega (vt eelkõige EMP lepingu preambuli põhjendus 16). Kapitalinõuete direktiivi IV paketti EMP lepingusse inkorporeerides ei anna EFTA riigid liidule üle ühtegi pädevust, mis käsitlevad kolmandate riikide filiaalide turulepääsu üle peetavaid läbirääkimisi. Seetõttu ei kohaldata kohanduse g kohaselt EFTA riikide suhtes artikli 47 lõiget 3 ning täpsustatakse, et EFTA riigid võivad sõlmida kolmandate riikidega filiaalide turulepääsu käsitlevaid kahepoolseid lepinguid.

Edendamaks liidu ja EFTA riikide vahelist lähenemist kolmandaid riike käsitlevate põhimõtete rakendamisel, on kohanduses g sätestatud, et EMP lepingu osalised teavitavad üksteist ja konsulteerivad omavahel EMP ühiskomitee raames läbirääkimiste osas, mis käsitlevad kolmandate riikidega sõlmitavaid lepinguid.

Kohandus g) põhineb ELi ja EFTA riikide vahel Solventsus II direktiivi ja finantsinstrumentide turgude direktiivi korra raames kokku lepitud lahendustel (vt EMP lepingu IX lisa punkti 1 alapunktid d ja e ning punkti 31ba punkt b).

Kapitalinõuete direktiivi IV paketi artikkel 48 sisaldab liidu ja kolmandate riikide vahelist konsolideeritud järelevalvet käsitlevate järelevalvekokkulepete sõlmimise eeskirju. Nende kokkulepetega tuleb anda kolmandate riikide järelevalveasutustele võimalus saada teavet ELi liikmesriikide pädevatelt või valdkondlikelt asutustelt, ning anda Euroopa Pangandusjärelevalvele (EBA) võimalus koguda teavet, mida ELi riiklikud pädevad asutused on saanud kolmandate riikide järelevalveasutustelt. Kuna Euroopa Liit ei saa sõlmida lepinguid, mis kohustavad EFTA riikide pädevaid asutusi edastama teavet kolmandate riikide järelevalveasutustele, ei kohaldata kohanduse h alusel kapitalinõuete direktiivi IV paketi artiklit 48 (nagu ka kokkulepitud lahenduse puhul Euroopa turu infrastruktuuri määruse artikli 75 lõike 2 ja 3 suhtes, vt EMP lepingu IX lisa punkt 31bc alapunkt zc).

Selleks et EFTA riikide pädevatel ja valdkondlikel asutustel oleks võimalik edastada EBA-le kolmandate riikide järelevalveasutustelt saadud teavet, kui see on vajalik EFTA riikidega seotud tehniliste ülesannete täitmiseks, nähakse kohandusega h) ette ka võimalus, et EFTA

riigid püüavad lisada järelevalvekokkulepetesse klauslid, mis võimaldavad nende riikide pädevatel ja valdkondlikel asutustel edastada EBA-le asjakohast teavet.

Liidu tulevase õigusakte käsitlev reservatsioon (direktiiviga 2013/36/EL seotud kohandused k ja o)

Kooskõlas EMP lepingu artikliga 7 on EMP EFTA riikidele siduvad ainult EMP lepingusse inkorporeeritud õigusaktid. Seepärast viiakse kohandusega k) kapitalinõuete direktiivi IV paketi artikli 89 lõike 5 tekst kooskõlla, võtmaks EMP kontekstis arvesse, et artikli 89 kohaldamine lõpetatakse üksnes siis, kui EMPs hakatakse kohaldama avalikustamiskohustusi käsitlevaid uusi liidu õigusakte.

Samamoodi kohandatakse kohandusega o) artikli 151 lõike 1 teksti, võtmaks arvesse asjaolu, et kapitalinõuete direktiivi IV paketi XI jaotise 1. peatükis sisalduvaid üleminekumeetmeid kohaldatakse ainult seni, kuni hakatakse kohaldama EMP Ühiskomitee otsust, millega inkorporeeritakse vastavalt määruse (EL) nr 575/2013 artiklile 460 vastu võetud delegeeritud õigusakt.

Pädevus lubada süsteemse riski puhvreid (direktiiviga 2013/36/EL seotud kohandus n)

Kapitalinõuete direktiivi IV paketi artikli 133 lõike 14 kohaselt peavad ELi riiklikud pädevad asutused teatavatel juhtudel ootama enne süsteemse riski puhvri kehtestamist või tühistamist käsitlevate meetmete võtmist komisjoni arvamust. Negatiivse arvamuse puhul järgivad riiklikud pädevad asutused arvamust, või põhjendavad, miks nad seda ei tee.

Kapitalinõuete direktiivi IV paketi artikli 133 lõike 15 kohaselt võtab komisjon, juhul kui ta leiab, et süsteemse riski puhvril ei ole eproportsionaalselt negatiivset mõju teiste liikmesriikide või liidu finantssüsteemile, ning toetudes Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu (ESRB) arvamusele, vastu rakendusakti, millega antakse riiklikule pädevale asutusele või valdkondlikule asutusele luba kehtestada süsteemse riski puhver. EBA võib samuti komisjonile arvamuse esitada.

EMP lepingu IX lisa punktide 31f ja 31g alusel loodud süsteemi raames võivad ESRB ja EBA esitada soovitusi, mis käsitlevad olukorda EFTA riikides, ning EBA võib EBA määruse artikli 19 kohaselt tegutseda EFTA riigiga seotud vaidlustes mittesiduva vahendajana. EBA määruse artikli 19 alusel EFTA sambasse kuuluvate siduvate otsuste vastuvõtmise pädevus antakse EFTA järelevalveametile.

Komisjoni ülesandeid seoses tõendamise ja kinnitamise korraga, millega tagatakse EFTA riikide võetud meetmete vastavus EMP lepingus sisalduvatele eeskirjadele, täidab siiski EFTA samba üksus kooskõlas EMP lepingu protokolli nr 1 lõike 4 punktiga d. Võttes arvesse süsteemse riski puhvritega seotud otsuste tähtsust ja keerukust, antakse see pädevus EFTA riikide puhul EFTA riikide alalisele komiteele.

Kohanduses n) määratakse seega kindlaks EFTA riikide alalise komitee pädevus seoses selguse huvides arvamuste või soovitude esitamisega (kuna neid volitusi ei ole EMP protokolli nr 1 lõike 4 punktis d selgelt määratletud), tagades samal ajal, et ESRB ja EBA peaksid vajaduse korral edastama kapitalinõuete direktiivi IV paketi artikli 133 lõigete 14 ja 15 kohased hinnangud kõnealusele alalisele komiteele.

Mõiste „elamukinnisvara“ määratlus Norras (määrusega (EL) nr 575/2013 seotud kohandus e)

Elamuühistud on Norras levinud eluasemevorm. Aktsionärid omandavad osa ühistust, mis omab või kontrollib hoonet (hooneid) ja kinnisvara, milles nad elavad. Igal aktsionäril on õigus kasutada konkreetset üksust.

Elamuühistukorteriga seotud võlausaldaja kaitset tõlgendatakse Norras üldjuhul otsese osalusena. Õiguskindluse huvides tuleks siiski täpsustada, et kapitalinõuete määruuses hõlmab „elamukinnisvara“ määratlus õigust elada Norras elamuühistu korteris. Seepärast kohandatakse kohandusega e) artikli 4 lõike 1 punkti 75 teksti Rootsi kohta, et lisada sinna Norra olukorda käsitlevad asjaolud.

Komisjoni pädevus kiita heaks riskide kontsentreerumise piirmäärad ning nõukogu pädevus lubada makrotasandi usaldatavusriski või süsteemse riski puhul rangemaid riiklikke meetmeid (määrusega (EL) nr 575/2013 seotud kohandused i ja j)

Vastavalt kapitalinõuete määruuse artiklile 395 peavad ELi riiklikud pädevad asutused teatavatel juhtudel saama komisjonilt heakskiidu enne selliste struktuurimeetmete võtmist, mille kohaselt selles liikmesriigis tegevusloa saanud krediidasutused peaksid vähendama oma nõudeid erinevate juriidiliste isikute vastu. Komisjon võib EBA arvamuse põhjal riikliku meetme tagasi lükata üksnes juhul, kui sellega kaasneb ebaproportsionaalne kahjulik mõju teiste liikmesriikide või liidu finantssüsteemile.

Kapitalinõuete määruuse artikli 458 kohaselt peab nõukogu teatavatel juhtudel andma liikmesriikidele loa enne teatavate rangemate siseriiklike meetmete võtmist, mille eesmärk on vältida makrotasandi usaldatavusriski ja selle põhjustatud süsteemse riski vastu riigi finantssüsteemile ja reaalmajandusele. Komisjonile tehakse ülesandeks esitada nõukogule meetme eelnõu, et riiklik meede kas heaks kiita või tagasi lükata. Nõukogu lükkab riiklikud meetmed tagasi üksnes piiratud arvul juhtudel, võttes arvesse ESRB ja EBA arvamust. Teised liikmesriigid võivad tunnustada kapitalinõuete määruuse artikli 458 kohaselt vastu võetud riiklikke meetmeid ja võtta neid tegevusloa saanud liikmesriigis asuvate filiaalide suhtes.

EMP lepingu IX lisa punktide 31f ja 31g alusel loodud süsteemi raames võivad ESRB ja EBA esitada arvamusi, mis käsitlevad olukorda EFTA riikides.

Komisjoni ülesandeid seoses tõendamise ja kinnitamise korraga, millega tagatakse EFTA riikide võetud meetmete vastavus EMP lepingus sisalduvatele eeskirjadele, täidab siiski EFTA samba üksus kooskõlas EMP lepingu protokolliga nr 1 lõike 4 punktiga d. Võttes arvesse riskide kontsentreerumist piiravaid artikli 395 kohaseid struktuurimeetmeid käsitlevate otsuste tähtsust ja keerukust, antakse see pädevus EFTA riikide puhul EFTA riikide alalisele komiteele.

Kapitalinõuete määruuse artikli 458 alusel nõukogule antud ülesandeid täidab EFTA riikide suhtes EFTA riikide alaline komitee. Otsus peaks siiski põhinema EFTA järelevalveameti ettepanekul, peegeldades ELis kohaldatavat raamistikku.

Seetõttu antakse selguse huvides kohanduste i alapunktiga ii ja punkti j alapunktiga ii EFTA riikide alalisele komiteele pädevus selliste otsuste tegemiseks (kuna neid volitusi ei ole EFTA samba raames EMP protokolliga nr 1 punkti 4 alapunktiga d selgelt määratletud), tagades samal ajal, et EBA ja vajaduse korral ESRB peaksid edastama kapitalinõuete määruuse artikli 395 lõike 8 või artikli 458 lõike 4 kohased hinnangud EFTA riikide alalisele komiteele (kohanduse i alapunkt iii ja kohanduse j alapunkt iii).

Basel I alampiiri üleminekusätete kohaldamine (määrusega (EL) nr 575/2013 seotud preambuli põhjendus 6)

Kapitalinõuete määruuse artikliga 500 rakendatakse nn Basel I alampiiri, mis kehtestati Basel II kokkuleppe osas 2-1-C (punktid 45–47). Artikkel aegus 2017. aasta lõpus. Direktiivi 2006/48/EÜ artikliga 152, mida on jätkatud määruuse (EL) nr 575/2013 artiklis 500, piirati sisemudelite kasutamisel omavahendite põhjendamatu vähendamise võimalust. Kuigi artikkel 500 on aegunud, peab pädev asutus siiski võtma arvesse ka mudeliriski.

Preambuli põhjenduses 6 tuletatakse meelde, et raamistikus on mitu sätet, mis võimaldavad pädevatel asutustel tegeleda sama küsimusega, sealhulgas võimalus võtta meetmeid, millega tasakaalustada riskiga kaalutud vara põhjendamatut vähendamist, ning kehtestada sisemudelite kalibreerimise suhtes konservatiivsed marginaalid.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel EMP ühiskomitees EMP lepingu IX lisa („Finantsteenused“) muutmise küsimuses

[Kapitalinõuete määrus (EL) nr 575/2013 ja direktiiv 2013/36/EL (kapitalinõuete direktiivi IV pakett)]

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 114 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse nõukogu 28. novembri 1994. aasta määrust (EÜ) nr 2894/94 Euroopa Majanduspiirkonna lepingu rakendamise korra kohta,² eriti selle artikli 1 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Majanduspiirkonna leping³ (edaspidi „EMP leping“) jõustus 1. jaanuaril 1994.
- (2) Kooskõlas EMP lepingu artikliga 98 võib EMP ühiskomitee oma otsusega muu hulgas muuta EMP lepingu IX lisa, mis sisaldab finantsteenuseid käsitlevaid sätteid.
- (3) EMP lepingusse tuleb inkorporeerida Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 575/2013⁴ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/36/EL⁵.
- (4) Seetõttu tuleks EMP lepingu IX lisa vastavalt muuta.
- (5) EMP ühiskomitees võetav liidu seisukoht peaks seetõttu põhinema lisatud otsuse eelnõul,

² EÜT L 305, 30.11.1994, lk 6.

³ EÜT L 1, 3.1.1994, lk 3.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013 krediidasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1), parandatud väljaannetes ELT L 208, 2.8.2013, lk 68, ELT L 321, 30.11.2013, lk 6 ja ELT L 20, 25.1.2017, lk 2.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL, mis käsitleb krediidasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediidasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ, (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338), parandatud väljaannetes ELT L 208, 2.8.2013, lk 73 ja ELT L 20, 25.1.2017, lk 1.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Liidu nimel EMP ühiskomitees võetav seisukoht EMP lepingu IX lisa „Finantsteenused“ muutmise ettepaneku suhtes põhineb EMP ühiskomitee otsuse eelnõul, mis on lisatud käesolevale otsusele.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*